

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepsicane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollor nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Situația.

Sibiin, 3 April n.

Situația pare a fi acum pe deplin limpede în politica noastră internă, într-atâta anume, că știm cel puțin ce ne așteaptă. *Intrarea țerii în stare de ex-lex, cu ziua primă a lunii Mai!* Pentru că opoziția parlamentară a declarat război și proiectului de lege prin care guvernul cere indemnitate pe alte patru luni înainte; și aceea se știe, că denegându-i-se cererea aceasta, guvernarea sa încetă de a mai fi legală, cu ziua în care îi expiră indemnitatea avută până acum.

Că apoi după intrarea țerii în stare de *ex-lex* ce va urma, — știe ceriul. Sigur că nimic bun și nici un bine. Dar' omenii nu 'și dau seamă despre aceasta, ci vreau să trecă cu capul prin părete, chiar și cu primejdia de a 'și sparge capul.

Comisiunea financiară a dietei a luat adecă în desbatere Marți proiectul de lege referitor la noua indemnitate, și cu această ocaziune și-au precizat membrii opoziționali ai comisiunii punctul de vedere, care e următorul: Nu în contra guvernului se duce luptă parlamentară din partea lor, ci în contra *acelei puteri mai înalte*, care împedecă guvernul în a satisface și împlini dorințele națiunii, și nu 'l lasă să respecte drepturile naționale. De aceea, opoziția nu numai în contra proiectelor militare va lupta mai departe cu toată energia, împedecând, ca acelea să primească putere de lege, ci cu aceeași energie va duce lupta și în contra proiectului de lege despre indemnitate, lungind discuția asupra lui până numai se pôte, ca astfel să fie *silită* puterea mai înaltă să facă concesii. „Acea putere, care totdeauna a lucrat în contra Magiarilor, și în contra căreia trebuie continuată acum lupta cea mai intensivă, vină ce va veni. Pentru că constituția de astăzi nu plătește nimica; vină mai bine absolutismul!”

Astea sunt vederile și cuvintele unui kossuthist de frunte, ale deputa-

tului *Barabás Béla*, care a declarat în comisiunea financiară, că vorbește conștiu fiind de gravitatea și serioșitatea situațiunii, va să zică, cu toată serioșitatea.

L'am înțeles și 'l va fi înțeles toată lumea. Mai bine îl vor fi înțeles însă cei de la Viena, pentru-că lor au fost adresate aleele și binecumpênitele cuvinte. Că ce 'și vor gândi, și ce vor răspunde când le va veni vremea, — nu ne privește. Ne privește însă faptul, că situația e considerată de forte critică și din partea guvernului, care prin rostul prim-ministrului *Szell* a făcut apel în comisiunea financiară la cei din opoziție, rugându-i să nu creeze o stare de lucruri anormală în țară, prin ducerea luptei parlamentare la învingerea principului, că nu majoritatea, ci minoritatea are să-și aducă voința la valoare! Un astfel de principiu ar fi omînos pentru întregul viitoriu al țerii; și casul de precedentă ar puté fi exploatat cu succes chiar și în contra opoziției parlamentare magiare de astăzi.

Tonul în care a fost ținută întreaga vorbire a ministrului-president *Szell* în fața comisiunii financiare a dietei, ne este dovadă despre îngrijirea de care e cuprins guvernul pentru viitorul ce se pregătește statului nostru, — din încăpăținarea opoziției, — și pentru încurcăturile ce se pot naște din intrarea țerii în stare de *ex-lex*. Și dacă kossuthistii vor ști să 'și dea și ei seamă despre gravitatea situației, așa cum își dă guvernul și și-a dat prim-ministrul *Szell* în vorbirea sa de Marți, — sigur că vor reveni asupra chestiunii în conferența de partid pe care o țin astăzi, și vor lua hotărâri de desarmare. Interesele mari ale patriei le cer acesta jertfa. Țină deci cont de ele, și aducă jertfa cerută. Ear' de nu o aduc, a lor e responsabilitatea pentru urmări, atât în fața țerii, cât și în fața istoriei.

Ne place însă a crede, că nici guvernul nu stă nepregătit, ci și are planul sau bine stabilit, pentru toate eventualitățile.

Fôia oficială publică în numărul de Mercuri decretul regal, prin care Maiestatea Sa a binevoit preagrăfios a întări alegerea P. C. Sale Archimandritului Ioan I. Papp de episcop al dieceșei gr. or. române a Aradului.

La conferențele episcopesti ținute în Budapesta sub presidenția primatului catolic *Vasary*, iau parte și următorii prelați ai bisericii gr. catolice române: Esce-lenția Sa metropolitul *Dr. Mihályi* și P. S. Sa episcopul *Dr. Radu*. Episcopul Gherlei și-a scusat absența, ear' capitul din Oradea-mare e reprezentat prin vicariul general *Dr. Lauran*.

Indemnitatea votată. În ședința de Mercuri, comisiunea financiară a votat proiectul de lege despre noua indemnitate. Tot atunci însă, opoziția, prin rostul deputatului *Barabás*, a declarat de nou, că nu va permite, ca proiectul să devină lege, ci în dietă îl va obstrua. În vederea încurcăturilor ce se pot naște din intrarea țerii în stare de *ex-lex*, earăși se vorbește despre o apropiată dizolvare a dietei.

Stare de ex-lex.

De sine înțeles, că întreaga presă magiară se ocupă cu noul proiect de indemnitate bugetară, prezentat dietei din partea guvernului, și cu situația ce se pôte naște în urma nevoțării la timp a acestui proiect de lege.

Temerea de intrarea țerii în stare de *ex-lex* e mare, și colorile în cari e descrisă situația viitoare sunt sinistre. Reproducem câteva din părerile ziariului „*Budapesti Hirlep*”, date în privința aceasta, ziaru care a stat și stă foarte aproape de contele *Apponyi* și adicții sei politici. Iată ce ne spune în numărul de la 31 Martie n.:

„Situația Ungariei este gravă și din zi în zi va deveni mai gravă. Aceasta o simte ori-cine, în și afară de parlament. Guvern și opoziție de o potrivă stau sub presiunea îngrijirilor provocate de stările abnorme actuale.

Majoritatea se provacă la dreptul său constituțional și aruncă răspunderea asupra opoziției. Opoziția face responsabil guvernul și majoritatea pentru proiectele militare. Desbaterea aceasta nu schimbă nimic din răul, că *țera e amenințată de ex-lex*. Ce este starea de *ex-lex*? Ori-cine o știe. Noi n'avem lege, care să autorizeze guvernul a acoperi cheltuelile trebuincioșe, a încassa dări, a da recruți, fără budget votat. Sau că un guvern se angajează de a satisface necesităților de stat fără basă legală, și atunci se stirbește constituția, sau dacă nu o face aceasta, atunci se suspendă continuitatea administrației. În cazul acesta n'ajută nimic nici criza ministerială, care n'ar face de cât să mărească încurcătura și să deschidă porta pentru tot felul de combinațiuni de sus și de jos”.

Spune apoi, că o parte dintră kossuthistii vrea să estindă obstrucția și asupra indemnității, pe când elementele mai calme sunt pentru sistarea obstrucției; și exprimându-și dorința, ca în conferența de astăzi (Vineri) a partidului kossuthist, părerea acestora din urmă se iese biruitoare, continuă astfel:

„Îngrijaji ne întrebăm, pôte ore guvernul să facă concesii ce i-le cer obstrucționistii? Numai *Corôna ar puté să răspundă la acesta*, căci fără intervenția ei nici un guvern numit de ea nu pôte să presinte proiecte și nu pôte să admită modificări esențiale. Aceasta mai ales când e vorba de armată. Cine s'ar puté îndoi, că *dacă Corôna și-ar da consimțământul la astfel de concesii, ori-ce guvern magiar și ori-ce majoritate patriotică și-le-ar însuși bucuros*? Dar' situația este extraordinar de încurcată și primejdiosă, tocmai pentru-că conflictul nu se pôte rezolvî numai în parlament, căci *resolvirea atârână de la numeroși factori în afară de parlament*. Nu trebuie să avem în vedere aici numai persoana regelui și drepturile sale de suveran, sau cercurile curții și pe bărbații de stat austriaci, ci și iritațiunea ce a cuprins țera și care a îndemnat pe Croați la atacuri dușmănoșe. Dacă iritațiunea aceasta

FOIȘORĂ

O descoperire

(după A. Theurier).

Pe când mă aflam în orașul D... am cunoscut un om foarte original, anume Eustație Lorieau, de vr'o 40 de ani, vesel, roșu la față, blond, puțin cam corpulent, de statură mijlocie, cu un cap mare și frunte lungă, cu un nas de Soerate, și cu ochii albaștri.

Profesiunea sa era: judecător, dar' fiind-că ocupația sa 'i lăsa multe ore disponibile, și mai era și avut, fu stăpânit de timpuriu de mania de a colecționa. Colecționa câte de câte, cărți rare, monede, vase, etc. Era membru al unei asociații arheologice, unde trimitea lungi recenzii entusiaste despre fie-care din descoperirile sale.

Ca mulți din arheologi, era simplu și credul, adevărat copil, în privința antichităților sale.

La vederea unui ciob de ulcior sau vreunei bucăți de fer vechiu, închipuirea sa crea istorii admirabile pe cari le credea. Gă-

sind de pildă o mască informă de fer ciocănit, care avea trei găuri în locul gurii și al ochilor, era convins, că a dobândit adevărata mască de fer care a servit spre a ascunde trăsăturile prizonierului misterios de la Sf. Margareta și Bastilia.

Cât pe aci era să ne certăm, fiind-că i-am spus cu ocoliri, că după rapoartele autentice, faimôsa mască de fer era de catifea neagră, și că dacă era de fer, de sigur că s'ar fi găsit pentru un prizonier atât de ilustru ceva mai delicat și mai frumos, întru cât în secolul XVII ferul se lucra în mod admirabil.

*

De-și însurat, Eustație Lorieau n'avea copii. Soție sa era o brună frumoasă, de vr'o douăzeci și opt de ani, bine făcută, vioie, cu ochi admirabili și buze de coral.

Magnifică, plăcându-i petrecerile, se plictisise în casa tăcută, unde soțul ei își îngămădina colecțiile și unde nu primia decât pe câțiva bătrâni arheologi și pe un tiner advocat, amic al lui Lorieau, amator și el de cărți vechi.

Acest advocat, anume Frideric Simonnet, de-și de abia de 30 de ani, era considerat ca vulturul baroului din D...

Eu cred că era mai mult cocoșul, căci avea o statură admirabilă și o limbă înecătătoare. Cu alte cuvinte, cine-l primia în casă, trebuia să fie cu mintea la pândă, cu ochii în patru.

Adese-ori lua cărți din biblioteca lui Lorieau, ear' în sêra când avusei plăcerea de a-l cunoște, readucea amicului sau un frumos volum „*Dafne și Chloe*”, legat în marochin roșu, și ilustrat.

— Iată, îmi zise cu mândrie Eustație Lorieau întinându-mi volumul, iată o carte foarte rară, provenită din biblioteca domnului d'Armosis, un nobil din Lorena, arestat în timpul terorismului și condamnat la moarte, scăpat însă de concubina sa, o spălătorasă, care a reușit să-l facă a evada din temniță în ajunul executării.

Acastă carte am cumpărat-o mai pe nimic, cu ocazia vîndării mobilierului ficei femeii care a scăpat pe d'Armosis.

Răsfoind volumul, observai un amănunt ciudat: pe multe din pagini se vedeau sub litere niște liniuțe sau puncte, unele cu cernelă roșie, altele cu cernelă gălbue, de abia vizibilă.

— Ciudat lucru, murmurai; ați observat vr'odată acest amănunt în volumul dvô-

stre? întrebai pe Lorieau, arătându-i paginile însemnate.

În același timp, ridicând capul, fui surprins de expresia neliniștită și spăriată a figurii avocatului. Privind și pe dna Lorieau, observai că pe frumoasă-i figură se reflecta ca într'o oglindă surprinderea lui Frideric Simonnet.

Lorieau nu observă nimic, ci cu ochii aplecați pe carte răsfoia paginile șoptind:

— Da, ciudat, dar' mai ciudat e că acest amănunt mi-a scăpat până astăzi neobservat... Tu, Simonnet, l-ai observat?

— Nu, răspunse avocatul, roșindu-se, nu l'am observat.

În acest interval, tinera femeie nu zicea nici un cuvânt, și aplecată la sobă scormonia cu nervositate tăciunii.

— N'ai observat? strigă mâniaș Lorieau. Eu cred că aci se ascunde vr'o enigmă istorică foarte importantă, vr'un limbaj misterios a cărui cheie am s'o regălesc.... O să vedeți, o să vedeți:

Și-și freca mâinile.

(Va urmă).

graduată va mai fi hrănită și crescută și prin starea de ex-lex, atunci din asta pot să se nască ciocniri a căror însemnătate și urmări nu sunt în stare a le cumpăni nici omeni politici cu vederile cele mai agere și calmi. Suntem deci în ajunul unor pericole de felul acesta.

Cei-ce știu ceti și printră șire, vor găsi în pasagele citate și lucruri cari nu se spun în ele.

† Prof. Nicolae Puican.

Sibiu, 1 April n.

Duminecă la 3 ore, în jurul capelei de la casa alienaților, pașii celor abătuți spre locul fiioros se țirau încet, fețele tuturor vorbeau despre durerea sufletului, la care nu se mai încercă nici mângăierea nici mulcomirea a mai străbate.

Albit de zile se ivi de după cotitură, părintele Simtion, încunjurat de cantori, și au intrat toți la morgă.

La cap cu o cruce — semnul îngerului păzitor — și din sfesnice fumegau luminările în jurul mortului. Neobicinuită a fost forma pumnului de țefină rece! Cu ochii întredeschiși și cu gura căscată, pare-că urmăriă aiurit sborul fantastic al idealului, care l'a muncit câtă vreme la pîrjolit flacăra viului. Alături veghiau ca două statue mama și fratele defunctului, muți de durere, din ai căror ochi osteniți lacrimile — simbolul speranței — nu se mai îndurau a le mai învia fețele ofilite. Și se începă rugăciunea cu sfânta-i vrajă de însemnare, și corul mortuar al elevilor seminaristi răspundea stichurile funebre, cari împacă durerile vremelnice cu speranțele credinței.

Se întonau versurile: „Inzadar se turbură tot pământul... și capacul sicriului l'au înceștat preste rămășițele pământului, ear' după carul mortuar s'au înșirat rîndurile seminaristilor, cari au venit să înecă în lacrimi scena depărțării la cele vecinice a profesorului de deunăzi Nicolae Puican. Pe drum cortejul s'a oprit la 3 popasuri, și am ajuns la modestul loc de repaus. În Strada-lungă numai clopotele bisericii în limba lor de jale au anunțat eșirea unui muritoriu din turburatele căi ale vieții.

Fericitul Puican a avut soarta, ca se nu l'petrăci nici un prietin vechiu la locul de odihnă vecinică, nici o cunună să-i acopere mormântul, se nu se scôle nime pe țărina lui, ca cercetașilor cimiterului să le grăiască despre bărbatul de știință, în numele căruia se-și ia ultimul adio de la miseriile vieții, să salute pe cunoscuți și pretini; a avut soarta se nu fie nime care să-i adreseze cuvinte de mângăiere, ear' elevilor lui povețe părintești.

Ori-cum a fost soarta lui Puican, e indiferent pentru el, că l'au deplâns la grăpă prietini pe cari i-a stimat, ori numai câțiva elevi, el nu mai știe că lumea s'a despărțit de el, ca de un om de știință, ca de un idealist, nici aceea, că i-s'a dat onorul unui astfel de om; el a trecut preste tot ce este vremelnic, s'a înălțat preste idealism, preste entusiasm, preste durere și miserie.

Cine a fost N. Puican, cum a trăit, și cum s'a petrecut el din viață?

S'a născut la 21 Iulie 1870 în Orăștie din părinți sërmani agricultori. A început școala elementară în Orăștie și tot acolo a urmat 6 clase gimnasiale.

Spiritul lui deosebit și dornic după vorbă și cultură românească, l'a îndemnat, ca pe lângă toate neajunsurile materiale să continue gimnasiul în școala românească. La 1887 se înscrie la gimnasiul român din Brașov, unde-și ia maturitatea la anul 1889. Și în timpul acesta folosind tot momentul cu cetitul, se aprinse în el dorul de a se înălța preste semenii săi, zelul său de a pătrunde în dulcele științe se prefăcu într-o ambițiune pasionată, care l'orbi în fața miseriei, în care se svîrcoleau părinții săi. Idealul său fi abătuse privirile de la lipse materiale, și numai cu bani de drum plăcă să se înscrie la universitatea din București. Aici a fost ajutat de fratele său mai mic, care ca mecanic își asigură o lăfă din care amândoi frații își puteau trăgăna viața. Nicolae cu meditații și cu ajutoarele prietinelor și ale fratelui

său, se simția fericit să asculte chestiile de știință de pe catedra universitară.

Știința și l'robise sie-și, dar' grijile de traiu îl amăruiau prea mult. La începutul anului 1892 realitatea prozaică îi deschide, în cale o prăpastie amețitoare. Lasă studiul, și cu gândul se-și face rost de o sumuliță de parale, cu cari se pôtă studia la alte facultăți mai renumite, și și află un post de 275 lei lunar. La 1893 și 1894 ascultă prelegerile de l. clasică și istorie la universitatea din Viena.

Anul 1895 îl petrece ca voluntar în Sibiu, în care timp face cunostință cu Sibiienii, câștigându-le simpatia, atât prin prezența sa blajină cât și prin aerul său serios și mult promițător.

Necontând la ajutorul cuiva plăcă la Pesta și în 2 ani obține absolutoriu universitar. În Pesta a fost presidentul societății Petru Maior a studenților români, cari au simțit, că au în mijlocul lor un tiner plin de foc, entusiasm pentru tot ce e folositor și nobil. A scris pentru societate mai multe lucrări și a compus statutele societății.

La 1898 e angajat ca profesor la gimnasiul român din Brașov. Sörtea a voit, ca puțin timp să fie la locul, la care a ajuns înfruntând atâtea neazuri și greutăți. El uita de toate când a văzut mulțimea elevilor, cari erau concuși lui, și i-a fost ușor să-i crească, dör' sufletul lui era bunătatea, era iubirea părintelui cu durere pentru copiii săi. Și elevii sorbiau vorbe de miere din gura profesorului lor, l'au îndrăgit ca pe adevăratul dascăl și pe bărbatul devotat științei.

Corpul profesoral vădându-l atât de entusiasm pentru tinerimea gimnasiului, i-a oferit conducerea societății de lectură a studenților. Aici s'a arătat cumpetul și mai pe sus de toate zelul său de a deștepta interesul elevilor spre vastul domeniu al științei. În multe sedințe își aducea cărți nemșești și franțuzești și cu mult entusiasm desfășura înaintea elevilor mulțimea de idei ale autorilor universali, cari formau societatea predilectă a lui Puican. Profesorul N. Puican nu era omul petrecerii, era retras, vecinic cuprins în mrejele științei. În sinul corpului profesoral era stimat, intimitatea lui o căutau toți colegii sei tineri și bătrâni. El însuși era blajin, simpatie, omul ordinii și mai pe sus era modelul celor ce-și cunosc chiămarea și-și plinesc datorințele de om și de dascăl.

Gândul afară de școală îl purta pe la sërmana lui mamă — pe tatăl îl perduse mai înainte — pe la căminul părintesc, în jurul căruia plana vëlul tristeții și al miseriei. Din micul său salariu economisa puțin și pentru cei de a casă, și-a tras de la gură. Dar' viața chinuită și vecinic ispitită de miseria cea mai revoltătoare i-a sgduit atât de mult creierul, că în Martie anul 1898 se năpăstuește asupra lui fatala bôla de nervi, care l'a silit să se depărteze pe o vreme ôre-care de la catedră. A fost sfâșietore scena de despărțire a lui din mijlocul elevilor. Provedința i-a luminat conștiința pe momentele acelea și cu vorbe pline de durere își ia adio. Suspinele și lacrimile elevilor cobiau că scumpul lor profesor nu se va mai întorci în mijlocul lor. Euforia gimnasiului fi îmbie lea de pe lunile restante ale anului, dar' el refușă ajutorul, pentru care vedea că nu pôte lucra.

În Martie s'a dus la casa părintească, umplându-o de durere și desnădejde. A casă a rămas 2 ani, une-ori în răstimpuri de însemnare îmbucurătoare, alte-ori copleșit de tristețea înfiorătoare bôle. Și aici cetit'a neîntrerupt, își făcea notițe și trăia pentru lumea se de halucinație. Agravându-i-se bôla a fost dus în spitalul din Deva, ear' de un an și jumătate a fost găzduit în fiiorosul internat de preste gara Sibiului. Elevii lui nu l'au părăsit nici acum. În totă săptămâna curgeau la el și l'întrețineau cu feliuri de discuții. Vorbă dulce și temperat, arare-ori puteai deschișii vorba aședată de cea aliană. Era aproape sănătos până bine de curând. De câte-ori l'am cercetat, arăta, că știe unde se află. Am adus odată vorba despre viața lui de student. Ne spunea că a lucrat ca om de rind în capitale, își agonisia bani de traiu din cari trimitea și mamei sale câte odată și 5 fl. lunar. Stipendiu n'a avut, mai târziu când ar fi primit, l'a refușat, și cu multă amărăciune a răspuns: „De ași fi primit

atunci ajutoriu, pôte că nu ajungeam aici unde sunt!

Cu venirea ernei bôla s'a întet, conștiința se întunecase de mult, halucinațiile i-au devalvat atât de mult organismul, că Vineri, în 27 Martie dimineța, după o agonie de 5 minute s'a stins ca o flăcără impresurată în vârtejul furtunei.

Duminecă la 29 Martie l'au petrecut la grăpă elevii lui din Sibiu.

S'a împlinit legea fatală și cu această prea tineră, dar' puternică individualitate, că s'a călăndit totă viața de un idealism neînfrinat. Ii sta bine contrastului între rege și miseria, care se aședă în suflet ca un sloiu de ghiată.

Nici în momentul din urmă nu s'a gândit nimenea la despărțirea lui. Rege sărac a fost el și săracă îi este casa lui pămîntenă.

Am plâns atunci la esecutarea tragediei lui, azi ochiul a secăt, gândul s'a reîntors din fulgerările sale în lăcașul chimeric al creierului, în'ma bate regulat, mulcom, în curs de pace, căci: a mea este răsunarea, zice domnul....

T. S.

Un adaus la lupta contra tuberculozei

de Dr. Hermann Süßmann, fisic comitatens.

(Urmare).

7. Sunt trei căi, pe cari germenii bôlei pot intra în corpul găzduitorului lor: contactul direct, dovedit prin ulcerale tuberculoze la degetele spălătoarelor; canalul intestinal, în care bacilii ajung cu apa infectată, îndeosebi cu lapte și unt; și organele respirației, în cari germenii bôlei ajung cu aerul inspirat.

8. Tote experiențele de până acuma arată, că tuberculosă înăscută și cea care s'a ivit în primele luni ale vieții, este a se atribui eredității, ear' cea care s'a ivit mai târziu, infecțiunii. Dacă preste tot se moștenește ceva, apoi se moștenește o anumită slăbiciune, o forță de rezistență mai mică față de influințe îmbolnăvitoare.

9. Abstrăgând de la primii ani, tuberculosă se ivește mai mult între anii 20 și 60, își caută jertfele așa dar' în etatea când omul e mai capabil de a agonisi.

10. În mod absolut, înclinarea spre tuberculosă e mai mare la copii de cât la ômenii în vîrstă, dar' ea se mărește cu anii, de ôre-ce ocaziunea spre infecțiune e cu atât mai mare cu cât omul intră mai adânc în valurile acestei vieți.

11. Pentru a se așeza și a se desvolta, bacilul tuberculozei are trebuință mai înainte de un teren nutritor favorabil; el crește pe acesta încet și numai la o temperatură anumită (29—42° C, în termin mediu 27° C), și se prăpădește îndată-ce alți bacili (microorganisme), cari se desvôltă mai repede, îi îngreunază condițiunile de viață.

Este deci foarte plausibil, că toate catarele, inflamațiile și leziunile organelor respirătoare, cum și toate bôlele, cari micșorează forța de rezistență a corpului, mai ales glandule umflate — foarte potrivite de a primi germenii infecțiunii — se oblescă calea pentru desvôltarea tuberculozei pulmonare.

12. Clima de mare și cea de munte nu e favorabilă tuberculozei, prima pentru curățenia (lipsa de prav) aerului și conținutul de sare, ultima pentru lipsa de prav și alte motive.

Singură intrarea bacililor în corp nu e destulă, ca să provoace oftică. Ce e drept, bacili pot da ansă la bôla, dar' ei nu sunt însași bôla; înghitirea și inspirarea simplă a bacililor nu îmbolnăvește pe nici un om, spre acest scop sunt necesare anumite condițiuni, cum sunt: o slăbiciune a organismului înăscută, erezită, raporturi igienice rele, nutriție neindestulitoare, alcoolism, traiu neregulat și escesiv, oboseli, griji apăsătoare, anumite ocupațiuni și altele.

Principiile înșirate până aci ne arată totodată și punctele de atac, cum și armele corăspundătoare, pe cari pentru combaterea tuberculozei ni-le pôte oferi o igienă întocmită după aceste principii.

Punctele de atac în lupta contra desvôltării și răspândirii tuberculozei pulmonare sunt:

a) copilul slăbit prin nutriție insuficientă, raporturi de viață nemulțumitoare sau morbi ce au premers;

b) omul în vîrstă, slăbit prin perturbățiuni în nutriție, bôle îndelungate, morbi infecțioși, la care primejdia de a se îmbolnăvi de tuberculosă este așa-zicînd înaintea ușei;

c) în fine însuși ofticosul, secrețiunile sale, îndeosebi flegma și — în înțeles mai larg — tot ce se află în nemijlocita lui apropiere.

Dacă reprimim asupra începutului năștelor pe acest teren de lucrare, aflăm, că guvern și comună, medici și filantropi au recunoscut încă mai de mult, că tuberculosă pentru ômenime este un pericol ce crește, și au cercat să combată în diferite feliuri rēul iminent.

Sörtea vrednică de compătămire a copiilor săraci și scrofuloși din casarmele unde locuiesc lucrătorii de fabrici, și din centrele industriale, a îndemnat mai înainte de toate pe Engliera, care în chestiuni de igienă publică totdeauna a pășit în frunte, ca să înființeze la 1791 în Margate (comitatul Kent) un spital pentru copii săraci.

În anii 1845 până 1871 și Italia a dat exemplu laudabil cu privire la îngrijirea publică a copiilor slăbiți, întemeind mai multe institute pentru copii rachitici și scrofuloși. În cursul timpului s'au întemeiat o serie de astfel de institute și în celelalte state de pe continent, unele în interiorul țării lângă băi minerale și în climă muntoasă, altele pe țărmurii mării.*)

În Austria s'a întemeiat la 1854 în Hall spitalul pentru copii „Regina Elisaveta“, la 1856 în Baden lângă Viena un sanatoriu pentru copii, mai târziu în Rabka în Galiția în o regiune minunată a Carpaților, în Iwonicz în Galiția și în Darkau (Silesia), apoi ospitiul de mare „Clironoma Stefania“ pe insula Grado în Marea-adriatică, ospitiul din Trieste, asilul „Maria Amalia“ în Lussin Grande, la 1886 ospitiul „Archiducesa Maria Teresia“ în Marea-adriatică în sinul de la San Pelagio lângă Rovigno și la 1891 ospitiul „Împăratul Francisc Iosif“ în Sulzbach lângă Ischl.

În Ungaria: lângă Dobrișin pentru orfani de dascăli, în Lipik în legătură cu baia de iod, în Palics lângă Szabadka (Theresiopol) prin „Reuniunea pentru copii lăpădați“, în Oena-Sibiului și în Keresztbánya prin parochiile evanghelice din Sibiu și Sighisóra.

În Franța în Ormes, Villiers sur Marne, Paris (după model italian) etc.

În fine în Germania în legătură cu băi sărate (Frankenhausen, Közen, Sulza, Nauheim, Elmen, Rothenfelde, Oldestre, Kreuznach, Stadtsulza) și pe țărmurii mării (Norderney, Wyk pe insula Föhr, Westerland pe insula Sylt, Grossmüritz, Zoppot).

Un pas mai departe a făcut earăși Engliera, clădind case pentru convalescenți, îndeosebi pentru casuri de tuberculosă ușoră (neînaintată).

Acest stat — abstrăgând de la Irlanda și Scoția — care dispune de mijloce însemnate, încă în 1890 avea 180 case pentru convalescenți cu 6500 paturi și cu un budget anual de circa 30 milioane marce.

De la 1895 încôce aprôpe toate orașele mai mari din Germania, Franța, Belgia și Svițera își au sanatoriul propriu.

Și în Austria, unde de la 1883 profesorul Schröter a stărut cu zel neobosit pentru întemeierea unui astfel de stabiliment, se află, în Alland lângă Baden, un sanatoriu grandios pentru 100—116 bolnavi, asemenea și în Ungaria, unde profesorului Korányi îi revine meritul a fi pus pētra în mișcare, acest din urmă a fost ridicat lângă Budapesta la 1902.

La locul acesta nu e permis a se trece cu vederea faptul interesant, că societatea hanseatică pentru asigurări, condusă de părerea, că interesele societății și ale celor asigurați sunt apărute mai bine dacă acestia rămân cât mai lung timp capabili de a agonisi — s'a învoit cu 142 casse cercuale pentru ajutorarea bolnavilor, în sensul că atât societatea de asigurare cât și cassele cercuale s'au obligat a suporta în comun spesele

*) Din o fundațiune făcută de Marchesa di Barolo, așa dar' din mijloce particulare, s'a întemeiat la 1845 în Turin un institut cu menirea să trateze și îngrijescă rațional fete rachitice și scrofuloze; institutul este împreunat cu o școală. În 1872 s'a întemeiat în Bologna un astfel de institut pentru copii; acestui exemplu au urmat în curînd Mantua, Verona, Cremona, Palermo și Viareggio lângă Pisa.

pentru întreținerea celor bolnavi de tuberculoză în o localitate climatică.

Reasumând capitolul istoric al combaterii tusei, se constată mai înainte de toate, că — abstrăgând de la dispozițiile pentru nimicirea agenților morbiți — statul și comuna au recunoscut valoarea remediilor pentru micșorarea înclinării spre tuberculoză pulmonară și în consecință au înființat sanatorii pentru copii bolnavicioși săraci. Dar' apoi în loc, ca să rămână consecuenți și să se îngrijescă de convalescenți, în general au pus pondul principal pe întemeierea de instituite pentru vindecarea tuberculozei și s'au străduit a oferi și tuberculoșilor din clasa fără avere același ajutoriu, de care se împărtaşesc cei bogați deja de ani de zile în astfel de institute. (Va urma).

NOUTĂȚI

Deputați din cler, la sinodul arhiepiscopesc pentru noul period de trei ani (1903—1905) sunt aleși următorii: În *cercul I* (Sibiu) Preacuv. Sa. dl archimandrit vicariu-archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu (cu unanimitatea voturilor), în *cercul II* (Sălaj) protopresbiterul Dr. Ioan Stroia, în *cercul III* (Sebeș) protopresbiterul Sergiu Medean, în *cercul IV* (Alba-Iulia) asesorul consistorial, protopresbiter Nicolae Ivan, în *cercul V* (Deva) protopresbiterul tractului Sibiu, dl Ioan Papin, în *cercul VI* (Hateg) protopresbiterul Titu Gheaja, în *cercul IX* (Zarand) protopresbiterul V. Damian, în *cercul XII* (Cluj) directorul seminarului, protosinod. Dr. Eusebiu R. Roșca, în *cercul XIII* (Solnoc) presbiterul Gavril Hango, spiritual la penitenciarul din Gherla, în *cercul XV* (Târnava) asesorul consistorial, protopresbiter Mateiu Voilean, în *cercul XI* (Turda) protopresbiterul Jovian Murășan (Turda), în *cercul XVIII* (Brașov) protopresbiterul onor. Vasile Voina (Brașov), în *cercul XX* (Făgăraș) protopresbiterul Iuliu Dan. — N'am primit până acum știri despre rezultatul alegerilor din cercurile VII, VIII, X, XIV, XVI, XVII și XIX.

De la Academia Română. Mercuri, 19 Martie v. la ora unu, Academia Română a ținut ședință publică în localul său din Calea Victoriei numărul 135. Domnul Ioan Bogdan, membru corespondent, decanul facultății de litere din București, a cetit cu ocaziunea aceea un interesant memoriu despre „Cnejii Români“.

Despre Roma. În vederea excursiunii ce se face sub conducerea eruditului profesor Tocilescu la Roma, pe sărbătorile Paștilor, numitul domn profesor universitar a început Mercuri la Atena-ul român din București un ciclu de trei conferințe interesante. A vorbit Mercuri despre „Roma cu monumentele și muzeele sale“, rămânând, ca Sâmbătă (mâine) să vorbescă despre „Catacombele și împrejurimile Romei“, ear' Miercuri, săptămâna viitoare, despre „Neapoli și Pompei“. Plecarea la Roma se va face din București Joi, săptămâna viitoare (27 Martie v.).

Conservatorul de muzică din București are directorul nou, pe domnul Paul Ciuntu, cu a cărui numire ministrul de culte și instrucțiune publică din regatul român a făcut eselență achizițiune, — după cum ne spun ziarele din București. Domnul Ciuntu a absolvat conservatorul de muzică din Lipsca la anul 1891, și de atunci a stat tot în Germania, ocupând înalte însărcinări în învățământul musical din diferite orașe germane. E un escelent pianist, și e bine apreciat și ca compositor. Concertele ce le-a dat în Germania au avut totdeauna cel mai deservit succes.

Regele Edward în călătorie. Eri a sosit la Lisabona, ca oșpe al regelui Portugaliei, regele Edward VII. al Angliei, având să petreacă acolo o săptămână, de acolo va pleca la Malta, unde va sosi pe la jumătatea lunii April. În 20 April va fi la Neapol, unde l va aștepta regele Italiei. În același timp va sosi acolo și flota engleză.

Din profețiile lui Falb. Contrar cu timpul uscat din cele două luni anterioare, luna April va fi abundanță în ploii, — zice Falb. Maximul ploilor va fi în prima treime a lunii, cu temperatură preste cea normală și cu înclinațiuni spre viitor. Ninsori abia de vor fi. În a doua treime va ploua mai puțin, amestecat pe alocurea cu ninsori; vor fi însă dese furtuni, cu toate că temperatura va fi normală. A treia treime va fi uscată binișor, cu excepția zilelor din urmă, în cari însoțite de numeroase furtuni vor fi ploii abundante. — Cât pentru Sibiu se pare că profeția se împlinește. Eri diminută a fost o ploie binișor de abundanță.

Pentru „Cartea de aur“. Pe vremea când se confisca „Cartea de Aur“ (vol. I.) de la toți cei-ce o cumpăraseră, s'a întâmplat, că dl Nic. P. Petrescu, dirigentul filialei „Albina“ din Brașov, acum trecut la pensie, n'a putut-o preda la momentul judelei de instrucție, care i-o ceruse, din motivul, că un prieten îi luase cartea, ca să o cetască. Pentru această „impotrivire“ dl N. P. Petrescu a fost amendat cu 200 corone. Înainte de a i-se inmanua însă sentința de amendare, dl Petrescu a predat cartea inmanuatorului, fiindcă într'acestea i-se restituise. Cu toate acestea, sentința de amendare, cu toate apelurile făcute din partea d-lui Petrescu, a rămas în putere, și dl Petrescu a trebuit să plătească amenda de 200 corone în ziua de 19 Martie n. c. la mâna procurorului reg. din Brașov.

Student acusat cu laesa majestatis. Unul dintre conducătorii studenților magiari de la universitatea din Budapesta, când cu demonstrațiunile sângeroase din 27 Martie, era juristul Hoffmann Otto. Acesta în ziua următoare demonstrațiunilor (Sâmbătă), când studenții erau adunați în curtea politehnicului, ear' în dietă deputații kossuthiști cereau socotă de la ministrul-preșident pentru „brutalizarea“ tinerimei, — a ținut colegilor sei un discurs în care a comis nu mai mult de cât: laesa majestatis (ofensă la adresa M. Sale domnitorului), atitare la volnicie față cu autoritățile publice și agitație contra claselor sociale. Pentru toate acestea procuratura regescă i-a intentat proces, în atacarea căruia Hoffmann a și fost ascultat deja la judele de instrucție.

Puști pentru România. Ziariul „Information“, din Viena, confirmă știrea dată și de unele gazete din București, că guvernul român a încheiat contract cu fabrica de arme din Stîria, ca să-i facă până la finea lunii Iulie a. c. 60.000 puști cu repetiție, sistem Manlicher. Fabricarea puștilor comandate se va face în prezența unui delegat al ministerului român de război, care în secolul acesta va pleca în curând în Stîria.

Versat negru în Viena. În Viena s'au întâmplat luni trei îmbolnăviri de versat negru: un bărbat în vârstă, e femeie și un copil sunt nenorociți, cari au fost imediat duși la spital, ear' pentru împedecarea eventualei răspândiri a bolii s'au făcut toate dispozițiunile de lipsă.

Ucis cu — medicină. Țeratul sârb Paul Krslekanici din Chichinda-mare în una din diminețile trecute având dureri de stomach a intrat în prăvălia de coloniale a lui Milan Mirkov și a cerut „picături de ale lui Hoffman“. În prăvălie era numai un băiat-învățăcel, care în loc de picăturile cerute a dat nenorocitului țeran apă tare. În clipa când a beut-o, Krslekanici a căzut la pământ torturat de chinuri grozave. Zadarnic i-au dat apoi ajutoriu medical, căci n'a mai putut fi scăpat de moarte.

Păduri arse. Pădurea de stejar de la Erdőbénye (Ungaria) luând foc, nu se știe din ce cauză, a ars până în pământ, pe întindere de 80 jugere catastrale. De la dogorâla marelui incendiu a luat apoi foc și pădurea comunei Váralja, care a ars pe întinderi de 30 jugere. A costat muncă uriașă localizarea focului.

Incendiu cu moarte de om. În Nagybőved (comitatul Strigoni) Joia trecută s'a aprins o casă, pe timp de vânt orcanic, care a dus schinte în toate părțile, așa că în scurt timp întreg satul era cuprins în bobotaie. Au ars: biserica rom. catolică, școala, casa parohială, casa oficiului silvanal și aproape 150 de alte case. O biată femeie voind să scotă câte ceva din casă a ajuns-o flacăra la cap, aprinzându-i părul, de la care i-au luat foc și hainele. Până să i-le stângă cei sosiți în ajutoriu ei, nenorocita a îndurat arsuri așa de grave, cât a doua zi a murit.

Demonstrațiune socialistă în Rusia. În orașul rusesc Rostov a fost luni mare demonstrațiune socialistă, la care au luat parte mai ales lucrători. În șete mari și având în fruntea convoiurilor stéguri roșii (colorea socialistilor) au parcurs stradele orașului, purtând în proțapuri inscripții cu lozinci contra guvernului. Mai târziu s'au întâmplat sângeroase ciocniri întră demonstranți și poliștii ajutați de miliție, cari au făcut numeroase arestări.

Trei copii asfixiați. Neprecăuțiunea părinților a cauzat Sâmbătă moartea a trei copilași mitiei. Zilerul Kuresa Sándor din Ersekújvár a plecat dimineața la lucru, ear' ceva mai târziu a mers și soție-sa, înecând în casă pe cei trei copilași ai lor. Preste zi căsătoria s'a aprins — nu se știe din ce cauză — și până a răbăi vecinii să spargă ușa, copilașii încuiați în casă au murit asfixiați de fum. Toți trei au fost aflați sub masă adunați pup.

Revoluție mare în China. O telegramă dată din Hongkong ziarelor din Londra raportă, că un amplotat militar chinez, sosit acolo, a spus că în provinciile Cvang-si și Cvang-su e revoluție mare. Numărul revoluționarilor e cam 100.000, în cea mai mare parte bandiți și soldați dimiși, cari toți sunt înarmați bine.

La polul sudic. Din Littleton (Carolina nordică) se raportă că corabia supletoriă a corăbiei polare „Discovery“ s'a reîntors acolo săptămâna trecută. Corabia aceasta se înfălănise cu „Discovery“ în 23 Ianuarie în golful Mac-Murdo (Pământul-Victoria), aducând vestea, că din personalul corăbiei „Discovery“ a murit un om, ear' ceilalți sunt toți întregi-sănătoși și că comandantul corăbiei (Scott) cu trei tovorăși a înaintat spre sud până la distanță de 94 miluri, aflând întră 80°17' de latitudine sudică și 163° de longitudine nordică pământ uscat, și astfel a pătuns în regiunile polare sudice așa departe, cum nici un explorator n'a pătuns înainte de el.

Ori-cine știe, că sămēta de napi de nutret impregnată (pătunsă cu substanțe chimice) a lui Mauthner, este cea mai productivă, că sămēntele de legume ale lui Mauthner produc cele mai bune legume și că din sămēntele de flori ale lui Mauthner înfloresc cele mai frumoase flori. Cu un cuvânt: Sămēntele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositul cel mai mare, ear' prețul umitor de efin.

PARTEA LITERARĂ.

Un Molitvelnic manuscript.

— Notițe tipiconale. —

de Gavril Hango, preot ort. român.
(Urmare)

2. Rânduiala cununiei. (f. 31).

a) Rânduiala Logodnei. „Ceia ce vor să să logodească vin la beserecă și stau înaintea sfințelor uși: bărbatul despre dreapta, iară Muierea despre stinga, și ia preutul înlele de aur sau de argint și le pune pe sfințul pristol și dă Logodnicilor lumini aprinse în manu și bigvește capetele lor zicând: Blgen. bg. naș: Diaconul începe: Cu pace Domnului să ne rugăm, etc. Apoi după rugăciunea Dmnezeale cel vecinic ia preutul înlele de pre pristol și dă întâe inelul Logodnicei Mirelui zicând: Logodătește etc. iar după schimbarea inelelor zice preutul: Pace voae. Diaconul: Capetele voastre Dmnlui precati, apoi preutul: Dmne Dmzaul nostru carele din limbi tăi logodit ție beserecă fecioară curată, bigvêște și logodna acesta și o împreună și ferêște pre robii tăi aceștia cu pace și întru un cuget, apoi Vazgl., ecteniile și otpust. — Rugăciunea: Dōmne Dmnezeul nostru, carele dimpreună cu sluga patriarhului Avram ai călătorit în Mesopotamia, lipsește.

b) Rânduiala Cununii. După ispravirea dmzăștii Liturghii, tocmêste preutul pre ceia ce vor să se cunune înaintea sfințului Oltariu, și pune cununile pre sfințul pristol și ia cădelnița, cadêște pre Mire și pre Mireasă și pre toți carli vor fi acoalea. Cântăreții cântă Psalom. 127: Ferice de toți carli să tem de Dmnl. Strana să zică la toate stihurile: Slava ție Dmzăul nostru slavă ție. Carii ambli în caile lui etc. apoi diaconul: Cu pace Dmnlui să ne rugăm, etc. și rugăciunile prescise.

După aceea să ia preutul cununile di pre sfința masă și făcând semnul crucii cunună întâe pre bărbat grăind: Cu slavă și cu cinste cununași Mcenicii tăi, tu și acuma cunună pre robii tăi aceștia: imrc: cu cununa slavei și a cinstei, cu cununa păcii, cu cununa veseliei întru slava tatălui și a fiului și a duhului snt, acum și pururea și în vécii vécilor, amin.

Urmăză cetirea Apostolului (Din cartea ap. Pav. c. Cor.: Fraților, că aș vrea toți oamenii să fie cum și eu) și a Evangheliei (de la Ioan: În vremea aceea nuntă fu în Cana Galileii), apoi Ecteniile: Sa dicem toți și o rugăciune lungă, deosebită de cea din Molitvelnicile de aqi.

După aceasta ectenia: Diau toată și după Vazglas „preutul: Pace tuturor. Diaconul: Să iubim unul pre altul ca un gând

să mărturisim. Oamenii zic: Pre Tatăl pre Fiul și pre Duhul snt, Sfința Troiță una ființa și nedespărțită. Sii sărută preutul pre amândoi, și ei să sărute amândoi grăind: Aicea pre mijlocul nostru iaste Chs, cu noi iaste și va fi. Diaconul: Capetele voastre Dmnlui plecati. Oamenii zic: Tie Dmne. Popa zice Mltva în taină: Dmne Dmzaul nostru, care întru socotința ta cea de mântuire, spodbitai în Cana Galileii de cinste să arăți nunta pentru venirea ta, însuși și acuma Despuitoriule robii tăi acestia, pe carii voieși să să împreune unul altuia, în pace și unciune păzêștei, nunta lor aratăo cinstită, patul lor socotêștel nespurcat, traiul lor bine voește să rămăe fără de păcat, și spodbêște pre ei să ajungă adânci bătrânețe cu inimi curate lucrând poruncile tale. (Vazglasenie) Că tu ești Dmzăul nostru, Dmzau dē milui și dē spăși și teie slavă trimitem Tatălui etc.

„După aceea să intre în Oltariu și să grăiască: Și ne spodobêște pre noi Despuitoriule cu indraznire etc. Oamenii: Tatăl nostru. Popa: Vazglasenie. Apoi radică sfința grăind: Să luăm aminte. Mai denainte sfințită Sfința Sfinților. Oamenii: Unul snt etc. și priceștuește pre ei. Iară de nu va fi Liturghie le dă de gustă din pahar după obiciail locului. Și după Mltva priceștenii zice Mltva împreună sfințului pahar: Dmne Dmzăul nostru toate lo făcuseși etc. Și după Vazglasenie „să întoarcă popa cu ei spre strana dreaptă cântând Trop. glas 7: Dmne, Dmne caută din ceriu și vezi și cercetează viaa aceasta și o fă desăvâșit pre carea dintăe au răsădit dreapta ta Dmne. Aciasta cântând de 3 ori stih. Fericit bărbatul care să tēme de Dmnl. St. Puternică va fi pre pământ vița lui. St. Rodul dreptului să va blgvi. slavă bogăte în casa lui, și dreptatea lui va petrece în vécii. Apoi Trop. Sfinții Mcenici. Slavă: Mărire Ție Chse. Inea: Una curată. Și radicândule cununile popa zice întâe Mirelui: Mărit să fii mire ca Avram“ etc.

(Va urma).

Din public.)*

Mulțamită publică.

Cu ocaziunea petrecerii ce „Reuniunea femeilor române din Sibiu“ a aranjat în 18 Februarie a. c. au binevoit a suprasolvi:

Inaltpreasfinția Sa Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit, domnul Alexandru Mocsonyi, mare proprietar, dl Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, câte 20 corone; dl Dr. Nicolae Vecerde, dirigent fil. „Albina“ 16 cor.; dna Hermina Maniu din Oravița, domnii: Emanuel Ungurian, avocat, Elia Trăilă, avocat, permărtoni Nagy Gy., mare proprietar, Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial, L. P. N., Gust. Thalmann, comite-suprem, câte 10 corone; domnii: Ioan A. Preda, avocat, și Dr. Ilie Beu, medic, câte 7 corone; dl Dr. Pompeiu Isacu, avocat 6 corone; dl Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicariu 5 cor.; dșora Maria Streoulea, 4 cor.; dșora Nina Dunca de Sajó, dl Ios. Drotleff, primariu orășenesc, dl Ioan Broju, preot militar, dl Dr. George Proca, secretariu consistorial, câte 3 corone; dl Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial 2 corone; dșora Stoica din Sălaj, domnii: I. Petény, profesor, P. Munteanu, vice-colonel i. p., I. Iacobici, colonel i. p., Doctor Tisu, medic, câte 1 cor.

Comitetul reuniunii se simte plăcut îndatorat a mulțami pe cale publică tuturor marinimoșilor suprasolvenți.

Asemenea mulțamește domnilor aranjatori, cari nu au cruțat nici o ostenelă pentru a garanta reușita petrecerii, cum și firmei Iuliu Wermescher, care cu multă prevenire ni-a pus la dispoziție covorele trebuincioase pentru decorarea salei de dans.

Sibiu, din ședința comitetului „Reuniunii femeilor române din Sibiu“ ținută în 30 Martie, 1903.

M. Cosma
pres.

Dr. Beu
secretariu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacțiunei.

Ponor. Numai pe covertă se cere sigil cu cêră roșie.

Scrisori de examen (propise)

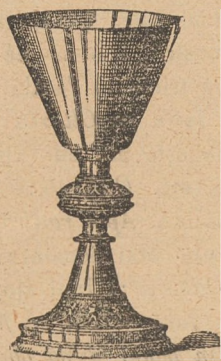
bucata 2 fil.
100 bucăți
cor. 130.

Librăria archidieceasă.

Josef Jikeli * Sibiu *

Strada Cîsnădiei nr. 47.

Candelabre argintite și aurite —
cu aur veritabil, apoi

Candele

Fesnice argin-
tite
pentru luminări

Căldăruși
pentru apă sfințită

Anaforariu

Cădelnițe

Prețurile cele mai moderate!

Chivot pentru păstrarea cuminică-
turei

Discuri pentru bani
etc. argintite, nickelate sau de aramă.

Potir Stéuă Copie (cutit)

Lingurițe Disc pentru agneți
argintite sau aurite

3—3

[37]

Comandele se efectuează imediat!

Cartea consilierului de medicină Dr.
Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care
tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secul

precum și despre vindecarea radicală a
lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în mărci pos-
tale o trimite franco Curt Röber, Braun-
schweig. [3] 12—38

La Librăria archidieceasă se află
spre vânzare următoarele icône:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor.,
fine 27.40 cor., foarte fine 39.20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27.40 cor.,
fine 39.20 cor., foarte fine 48.40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39.20 cor.,
fine 48.40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48.40 cor.,
fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67.20 cor.,
fine 89.60 cor., foarte fine 117.60 cor.

Amvonul bisericeii gr. ort. române.

Predici pentru toate Duminicile,
sărbătorile și praznicele de preste an. De Ioan
Nicorescu, preot-profesor seminarial în Arad.
— În două tomuri. — Cu binecuvântare ar-
hierescă. — Tomul I. Predici pentru toate
Duminicile de preste an. Preț: 3 cor. plus
30 fileri porto.

Prapori din mătășă da-
mast, camgarn
sau din pânză
cernită se pot procura de la Li-
brăria archidieceasă, mărimea, co-
lorea, cum și icônele de pe prapori,
după cum se comandă, prețuri so-
lide, moderate, serviciu prompt.

În deposit se află la Librăria archidie-
cesană în Sibiu următorii 3 prapori:
1 lățimea 86 cm. lungimea 1.55 m. de mă-
tasă damast, grosă, coloră roșie bordo
înflorată cu franze de aur jur împrejur, pe
o parte cu botezul Domnului, ear' pe cea-
laltă cu Învierea — costă cor. 128.—. —
1 prapor de camgarn, coloră roșie închisă,
160/120 cm. cu înălțarea și luarea de pe
cruce, costă cor. 108.—. — 1 prapor de
mătășă damast, grosă, foarte fină 160/106
cm. provădit cu cruce de alamă masivă,
cu globurile, prăjină, ciucuri, franze
de aur curat, foarte imponent, pe o parte
cu Botezul Domnului, ear' pe cealaltă cu
Intrarea în Ierusalim, total cor. 240.—.

Iconele sunt pictate în ulei cu
mâna, pictură foarte fină și durabilă.

„CRIȘANA“

societate de economii și credit în Brad.

Nr. 89/1903.

[40] 1—1

Convocare

Membrii societății de economii și credit „Crișana“ sunt invitați la

Adunarea generală extraordinară

ce se va ține la 10 eventual 17 Maiu n. a. c. la 2 ore p. m. în localul
societății în Brad.

Obiecte:

Decidere asupra cumpărării de realități.

În lipsa membrilor, receruți de preste jumătate din părțile fundamen-
tale, adunarea în sensul §-ului 51 din statute se va ține la 17 Maiu n. a. c.
la ora și locul indicat.

Brad, la 21 Martie, 1903.

Vasile Damian
director.

Dr. Ioan Radu
secretariu.

J. P S E R H O F E R PILULE DE CURĂȚIREA SÂNGELUI

De multe decenii sunt lăpte aceste pilule preste tot locul și puține familii se vor găsi, la cari se nu se afle măcar o mică
cantitate din acest escelent mijloc de casă.

De mulți medici au fost și sunt recomandate aceste pilule ca mijloc de casă, mai ales contra a ori-ce bôlă provenită din
mistuire rea și constipație (lipsă de scaun), precum: conturbarea circulațiunii ferei, dureri de ficat, lănceđirea intesti-
nelor, vânturi, congestiune de sânge la creeri, hemoroide ș. a.

Prin însușirile lor de a curăți sângele au mai ales un efect admirabil la lipsa de sânge și bólele ce rezultă din aceea,
cum: anemie, dureri de cap nervoase ș. a. m. d. Aceste pilule depurative vindecă pe lângă aceea așa de domol, în cât nu causéză
nici cele mai ușore dureri; prin urmare pot fi luate fără tēmă și de cei mai debili și chiar de copii.

Aceste pilule depurative se prepară singur veritabil în farmacia „la mērul imperial de aur“ a lui J. Pser-
hofer, Singerstrasse nr. 15 în Viena și costă o cutie cu 15 pilule 21 cr. v. a. Un sul cu 6 cutii costă 1 fl. 5 cr. La
trimiterea anticipată a sumei costă împreună cu expediția francată 1 sul de pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri
3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. Mai puțin de un sul nu se poate espeda.

NB. În urma lăptei lor mari, se imiteză aceste pilule sub cele mai diferite forme și numiri; rugăm deci a cere espres
pilule depurative de J. Pserhofer și numai acele au se se privească ca veritabil, a căror instrucțiune de folosire e provădită
cu subscrierea proprie a lui J. Pserhofer, și cari pōrtă pe acoperișul fie-cărei cutii aceeași subscriere cu scrisore roșie.

Din nenumărate scrisori prin cari mulțămesc consumenții acestor pilule pentru redobândirea sănătății după cele mai diferite
și mai grele morhuri, lăsăm se urmeze aici numai câteva, cu observarea că fie-cine care a întrebuițat numai odată aceste pilule,
le recomandă mai departe.

Stimate Domnule Pserhofer! Fiți buni și-mi mai trimiteți 15 suluri
din neîntrecutele Dvōstre pilule depurative cu ramburs. Și cu această ocaziune
Vē esprim mulțămia mea profundă pentru puterea miraculoasă a pilulelor
Dvōstre. Semnez cu totă stima:

Francisc Pawlistik, Colonia, Lindenthal.

Hrasche I. Flödnik, 12 Septembrie 1887.

Stimate Domnule! Voia lui Dzeu a fost, se-mi cadă în mâni pilulele
Dvōstre și acum Vē scriu rezultatul: mē răcisem în lehusie așa că nu-mi
mai puteam isprăvi lucrurile, și de sigur aș fi deja mōrtă, dacă nu m'ar fi
mântuit pilulele escelente ale Dvōstre. Dzeu se Vē binecuvinteze pentru
acesta de mii de ori. Eu am credință, că pilulele Dvōstre mē vor face deplin
sănătōsă, cum au ajutat și altora.

Teresia Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimate Domnule! Vē esprim în numele mătușei mele de 60 ani cele
mai sincere mulțămite. Ea a suferit 5 ani de catarrh cronic de stomac și
bôlă de apă. Viața-i era un chin și se credea deja perdută. Din întâmplare
capēta o cutie din escelentele dv. pilule depurative și s'a vindecat după o
întrebuițare mai îndelungată a aceloră.

Cu totă stima Iosefa Weinzettel.

Eichengraberamt, lângă Gföhl 17 Martie 1889.

Onorate Domnule! Subscrisul îmi permit a Vē ruga se-mi trimiteți
de nou 4 suluri din întrădevăr folositōrele și escelentele Dvōstre hapuri.
Nu pot se nu Vē esprim cea mai perfectă recunoștință a mea pentru valōrea
acestor pilule și le voi recomanda, pe cât numai voi pute, cu totă căldura
tuturor bolnavilor. De această scrisore de mulțămia a mea Vē împuternicesc
a face ori-ce întrebuițare publică. Cu totă stima:

Ignatie Hahn.

Gotschdorf lângă Kohlbach, Silesia austr. 8 Octombrie 1886.

Stimate Domnule! Vē rog a-mi trimite un sul cu 6 cutii din pilulele
depurative universale ale Dvōstre. Numai escelentelor Dvōstre pilule am
de a mulțămi, că m'am mântuit de o bôlă de stomac, care m'a torturat în
decurs de cinci ani. Nu m'oi mai lipsi nici când aceste pilule și Vē es-
prim prin această mulțămia mea cea mai ferbinte. Cu perfectă stimă:

Ana Zwickl.

Lichior Bernhardin din plante de Alpi de W. O.
Bernhard
în Bregenz. O sticlă 2 fl. 60 cr., 1/2 sticlă 1 fl. 40 cr., 1/4 sticlă
70 cr.

Alifie americană pentru reumatism cel mai bun mij-
loc la toate sufe-
rințele reumatice: dureri de mēduva spinării, junghiuri, ischias,
migrenă, durere nervoasă de dinți, de cap, de urechi, etc., 1 fl. 20 cr.

Balsam miraculos englez a lui J. Pserhofer
1 sticlă 50 cr.

Balsam de degerături de J. Pserhofer recunoscut de
mulți ani ca cel mai sigur reme-
diu contra tuturor bólelor cauzate de ger, precum și pentru
răni foarte vechi etc., 1 borcan 40 cr. cu trimitere franco 65 cr.

Kola-Preparate de Stoll, cel mai escelent mijloc pentru
întărirea stomacului și a nervilor

Elixir-Kola sau vin, 1 lit. 3 fl., 1/2 lit. 1 fl. 60 cr., 1/4
lit. 85 cr.

Balsam de guși a lui J. Pserhofer, mijloc reco-
mandabil
contra gușii, 1 flacon 40 cr., cu trimitere francată 65 cr.

Afară de preparatele aci amintite se mai află gata toate specialitățile pharmaceutice interne și externe anunțate în ziarele
austro-ungare, și toate articolele, ce nu se află în deposit, se procură la dorință prompt și efin.

Trimiterile prin postă se esecută cu cea mai mare grăbire trimițându-se banii înainte, comande mai mari și cu rambursă.

Apoteca la „mērul imperial de aur“ J. Pserhofer, Viena I. Singerstr. 15.

De veritabile sunt a se considera numai acele pilule, a căror îndrumări pentru folosire sunt provădute cu numele I. Pser-
hofer și cari pōrtă același nume și pe acoperământul cutiei cu scrisore roșie.

Scutite prin marcă și muștră înregistrată. Imitări se pedepsesc aspru

[34] 3—6